

Wielotorowość czeskiej polityki europejskiej po odrzuceniu paktu fiskalnego

Jakub Groszkowski

Czechy, które 30 stycznia na szczycie Rady Europejskiej wraz z Wielką Brytanią odmówiły podpisania tzw. paktu fiskalnego, aktywizują swoje działania w UE. Wraz z grupą jedenastu, przeważnie nowych państw członkowskich UE opowiedziały się 17 lutego za „niezależną i silną” polityką spójności w ramach wieloletnich ram finansowych UE na lata 2014–2020. Jednocześnie Czechy od 18 stycznia są członkiem grupy („*like minded*”) utworzonej przez płatników netto, postulującej rozległe oszczędności w kolejnej unijnej perspektywie finansowej.

Czeski premier Petr Nečas sygnował również Plan na rzecz wzrostu gospodarczego w Europie, pod którym 20 lutego podpisało się dwunastu członków UE (w tym Polska, Włochy i Wielka Brytania, ale zabrakło m.in. Francji i Niemiec). Autorzy listu wezwali Radę UE i Komisję Europejską do intensywniejszych prac nad dalszą liberalizacją wspólnego rynku. Sygnatariusze opowiadają się m.in. za redukcją barier i regulacji utrudniających wymianę handlową w UE, dokończeniem liberalizacji rynku energetycznego, utworzeniem wspólnego rynku cyfrowego i większym otwarciem UE na handel z państwami trzecimi. W czeskich mediach oraz na stronach rządowych list ten jest prezentowany jako inicjatywa czesko-brytyjska.

Komentarz

- Premier Nečas, krytykowany w związku z niepodpisaniem paktu fiskalnego zarówno przez lewicową opozycję, jak i część centroprawicy, pozostaje sceptyczny wobec wspólnej waluty i unijnych mechanizmów antykryzysowych. Szef czeskiego rządu stara się jednak prowadzić aktywną politykę europejską na innych polach, takich jak liberalizacja wspólnego rynku i kształtowanie wieloletnich ram finansowych UE. Strategia ta poprawia pozycję Czech w UE, wyzwaniem dla czeskiej polityki europejskiej pozostają jednak wewnętrzkoalicyjne spory oraz niepopularne w UE poglądy prezydenta Václava Klause.
- W ostatnich tygodniach Praga stara się prowadzić wielotorową politykę europejską, podtrzymując bliską współpracę zarówno z Wielką Brytanią, Niemcami, jak i z państwami Grupy Wyszehradzkiej. Współpracę z Londynem ułatwia bliskość ideowa między kierowaną przez Nečasa Obywatelską Partią Demokratyczną a brytyjską Partią Konserwatywną, potwierdzona obecnością we wspólnej frakcji w Parlamencie

Europejskim. Płaszczyzną dla współpracy z Niemcami i innymi płatnikami netto ma być postulat cięć w unijnym budżecie. Jednocześnie Czechy nie rezygnują ze współpracy z państwami Europy Środkowej w zabieganiu o środki na politykę spójności, ale także w innych dziedzinach (np. polityka bezpieczeństwa). Strategia negocjacji przy kilku stolikach naraża jednak Pragę na zarzut podwójnej lojalności.

- Treść Planu na rzecz wzrostu gospodarczego w Europie jest zgodna z czeskimi postulatami, które były promowane przez Pragę podczas czeskiego przewodnictwa w Radzie UE w 2009 roku, a także we wcześniejszych inicjatywach, w których Czechy współpracowały z Wielką Brytanią (np. w sprawie *better regulation*). Nowa formuła tych postulatów i obecność w sojuszu dwunastu państw na rzecz wzmocnienia rynku europejskiego pozwala Czechom występować w roli konstruktywnego gracza, który odrzucając integrację fiskalną promuje wzrost gospodarczy.